

Visie op ontwikkeling Integraal Kindcentrum Winsum

24 februari 2016

1. AANLEIDING	3
2. AANPAK	4
2.1. KADERS	4
2.2. ORGANISATIE	4
2.3. COMMUNICATIE.....	5
3. GEBRUIKERS EN LOCATIE INTEGRAAL KINDCENTRUM	6
3.1. WELKE SCHOLEN?	6
3.2. WELKE LOCATIE?	7
4. INTEGRAAL KINDCENTRUM	9
4.1. OMVANG.....	9
4.2. INVESTERINGEN	9
5. ADVIES.....	10
 BIJLAGE1: QUICK SCAN BUREAU KAW	 11

1. AANLEIDING

Op 26 februari 2013 heeft de gemeenteraad besloten het Integraal Huisvestingsplan voor alle basisscholen te actualiseren en daarnaast een haalbaarheidsverkenning te starten naar een brede school/geïntegreerde kindvoorziening in Winsum. Bij de vaststelling van het Integraal Huisvesting Plan (IHP) op 11 maart 2014 heeft de gemeenteraad besloten om de haalbaarheid van een Integraal Kindcentrum in Winsum nader te onderzoeken. De gemeenteraad heeft hiermee uitgesproken dat zij de ambitie heeft om maatschappelijk vastgoed als een tastbaar, zichtbaar, strategisch middel te willen inzetten om de verbinding te kunnen leggen en de ontmoeting te laten plaatsvinden in het sociale domein. Op basis van de besluitvorming in de gemeenteraad van 31 maart 2015 is besloten dat voor de ontwikkeling van een Integraal Kindcentrum in Winsum een Ontwikkelingsplan opgesteld kan worden.

Onder leiding van een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de betreffende drie schoolbesturen (Lauwers & Eems, VCPO Noord-Groningen en Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland) en de portefeuillehouder is hiermee gestart. Bij het opstellen van het Ontwikkelingsplan is de stuurgroep geconfronteerd met twee nieuwe aandachtspunten:

1. De bestuurder van De Wierde heeft aangegeven te willen onderzoeken of deelname aan een brede school daadwerkelijk bijdraagt aan het beter realiseren van de visie van de school op kind en onderwijs. De achtergrond hiervan is dat de school met de ouders een intensief onderzoekstraject is ingegaan waarbij de vraag centraal staat of zij in een gezamenlijke setting goed tot hun recht kunnen komen.
2. De bestuurder van De Hoven heeft aangegeven dat De Hoven een meerwaarde verwacht bij een verdergaande vorm van integratie en wenst deze mogelijkheid nader te onderzoeken.

Het voorliggende document bevat de visie van de stuurgroep hoe zij voorstelt met deze aandachtspunten om te gaan. Na besluitvorming over de nu voorliggende visie kan de verdere uitwerking ter hand genomen worden.

Winsum, 24 februari 2016

Harmannus Blok
Wethouder gemeente Winsum

Harm Krol
Directeur Bestuurder PO a.i. Lauwers & Eems

Simon van der Wal
Bestuurder VCPO Noord-Groningen

2. AANPAK

2.1. KADERS

De stuurgroep heeft bij het opstellen van deze visie op het Ontwikkelingsplan de volgende kaders als uitgangspunten gehanteerd:

- het IHP zoals vastgesteld in de gemeenteraad van 11 maart 2014 en het daaronder liggende besluit van de gemeenteraad dd. 26 februari 2013 het Integraal Huisvestingsplan voor alle basisscholen te actualiseren en daarnaast een haalbaarheidsverkenning te starten naar een brede school/geïntegreerde kindvoorziening in Baflo en Winsum;
- de Kaderstellende notitie, dd. 21 oktober 2013, van VCPO Noord-Groningen, Lauwers & Eems en Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland. Gezamenlijk is een visie opgesteld voor het primair onderwijs in de gemeente Winsum toegespitst op Winsum en Baflo/Rasquert;
- voorkeurslocatie De Twaalf Hoven;
- Verkenningsscenario II en Verkenningsscenario III van de schoolbesturen van Lauwers & Eems en VCPO Noord-Groningen.
- De wens van de Borgschool om niet in het Integraal Kindcentrum gehuisvest te worden.

2.2. ORGANISATIE

Er is gewerkt met een organisatiestructuur van een stuurgroep, een projectgroep en diverse werkgroepen.

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit bestuurlijke vertegenwoordigers van VCPO Noord-Groningen, Lauwers & Eems, Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland en de gemeente. De stuurgroep neemt besluiten die zijn voorbereid door de projectgroep en/of de werkgroep(en). De stuurgroepleden hebben zich desgewenst laten ondersteunen door hun adviseurs zoals bijvoorbeeld directeuren van de scholen De Wierde, De 9 Wieken, Tiggeldobbe en de Piramiden.

Projectgroep

De ambtelijke vertegenwoordigers van de diverse gemeentelijke afdelingen vormen samen de projectgroep. De projectgroep geeft invulling aan het proces en bereid besluiten voor.

Werkgroep pedagogisch klimaat

De werkgroep pedagogisch klimaat bestaat uit een vertegenwoordiging van toekomstige gebruikers van het gebouw. Dit zijn de directeuren en/of vertegenwoordigers van de teams van de scholen. Op een later moment wordt deze werkgroep aangevuld met vertegenwoordigers van peuterspeelzaal en naschoolse opvang en met oudervertegenwoordiging.

Deze werkgroep oriënteert zich op de mogelijkheden van een Integraal Kindcentrum, schept voorwaarden en adviseert op het gebied van het pedagogisch klimaat in de school, legt hiermee de basis voor het programma van eisen en draagt zorg voor rapportage.

Door deze werkgroep zijn de volgende activiteiten georganiseerd:

- 8 juni 2015: een brede kennismaking tussen de teams van De Tiggeldobbe, Piramiden, De Wierde en De 9 Wieken en is het bezoek aan de scholen in gezamenlijkheid voorbereid. Deze bijeenkomst vond plaats onder leiding van Janny Reitsma van het Kennisplatform Kindvoorzieningen Noord-Groningen
- 10 juni 2015: een delegatie van schoolteams en oudergeledingen bracht een bezoek aan twee nieuwe kindcentra in de regio (Zuidhorn en Zeijen)
- diverse bijeenkomsten met directeuren van de huidige scholen over afstemmingskansen en toekomstige samenwerking in het gebouw gebaseerd op vorm volgt visie.

Wergroep fysiek

Wergroep fysiek is gevormd door een verkeerskundige, een stedenbouwkundige en vertegenwoordigers van de gemeente. Deze werkgroep richtte zich op alle technische en financiële aspecten. Op een later moment schuiven hier ook de technisch adviseurs van de schoolbesturen aan.

Procesbegeleiding

De procesbegeleiding heeft initiatieven genomen en partijen bij elkaar gebracht.

2.3. COMMUNICATIE

De communicatie is breed opgezet. Zo zijn er nieuwsbrieven verschenen en waren documenten en achtergrondinformatie terug te vinden via een link op de startpagina op de website van de gemeente Winsum. Er is gecommuniceerd over de steeds actuele stand van zaken met de schooldirecties en schoolteams via de werkgroep pedagogisch klimaat die handreikingen kreeg voor de communicatie met de ouders. Op uitnodiging hebben de beide procesbegeleiders regelmatig een toelichting gegeven aan teams en oudergeledingen.

3. GEBRUIKERS EN LOCATIE INTEGRAAL KINDCENTRUM

3.1. WELKE SCHOLEN?

Centrale vraag die beantwoord dient te worden is de vraag aan welke scholen het te realiseren Integraal Kindcentrum in Winsum onderdak gaat bieden. De stuurgroep heeft hierover diepgaand gesproken.

Beleidsmatig uitgangspunt voor de scholen vormt het IHP zoals dit door alle betrokken partijen is onderschreven en vastgesteld in de raad van 11 maart 2014. In het IHP wordt het perspectief van sterk dalende leerlingenaantallen gegeven en de context van verouderde huisvesting. Vanuit het vertrekpunt dat de gemeente verantwoordelijk is voor een goede huisvesting van het Primair Onderwijs is door de gemeente in het IHP uitgesproken dat zij de realisatie van een Integraal Kindcentrum in Winsum mogelijk wil maken, waarbij realisatie op de locatie van De Twaalf Hoven de voorkeur heeft. Als achterliggende afwegingsfactoren voor deze beleidsinzet kunnen genoemd worden:

- onderwijskundig/maatschappelijke opvattingen
- mogelijkheid onderlinge uitwisseling van ruimten
- Winsum als kwalitatief hoogwaardig dorp met toekomstbestendige woon-, woonzorg- en onderwijsvoorzieningen
- creëren gelijk speelveld voor alle scholen door geen school bij voorbaat uit te sluiten.

De bestuurders van de scholen Piramiden, Tiggeldobbe en De 9 Wieken hebben aangegeven dat deze scholen in het te realiseren Integraal Kindcentrum onderdak willen krijgen. De bestuurder van Tiggeldobbe en De 9 Wieken geeft aan dat enkel de keuze voor beide scholen om onderdak te vinden in het Integraal Kindcentrum is genomen. Of de beide scholen gezamenlijk dan wel apart blijven is een keuze welke op een later moment zal plaatsvinden. Van de Borgschool was al bekend dat deze niet naar het Integraal Kindcentrum wil verhuizen en in de laatste periode is duidelijk geworden dat dit ook voor De Wierde geldt.

De stuurgroep concludeert dat aan de beleidsinzet om een Integraal Kindcentrum te realiseren voldaan kan worden door in het te realiseren Integraal Kindcentrum onderdak te bieden aan de scholen Piramiden, Tiggeldobbe en De 9 Wieken. Concreet betekent dit dat het te realiseren Integraal Kindcentrum dan bestaat uit:

- drie scholen; circa 580 leerlingen; 23 groepen
- gymvoorziening
- overige (kind)voorzieningen nader in te vullen.

Voor de overige (kind)voorzieningen kan vanuit het “zwaan kleef aan” principe zoals dat in het IHP is benoemd worden gewerkt. Concreet betekent deze keuze dat de Borgschool en De Wierde niet meedoen in het te realiseren Integraal Kindcentrum.

3.2. WELKE LOCATIE?

Centrale vraag die beantwoord dient te worden is de vraag op welke locatie het Integraal Kindcentrum gerealiseerd kan worden. Door de gemeenteraad is een sterke voorkeur voor de locatie De Twaalf Hoven uitgesproken. De stuurgroep ondersteunt deze voorkeur.

De beschikbaarheid van deze locatie bleek minder vanzelfsprekend dan was verwacht. Met De Hoven zijn hierover een aantal gesprekken gevoerd. Aandachtspunt voor De Hoven vormt hierbij de huidige ontwikkelingen in de zorg. Als vervolg op ambtelijke verkenningen heeft het voltallig college op 7 december 2015 in Klein Wetsinge een overleg gevoerd met directie en management van De Hoven. In dit overleg is door de bestuurder van De Hoven aangegeven de meerwaarde van een gezamenlijke ontwikkeling te willen onderzoeken. Hierbij denkt de Hoven aan een vergaande integratie van gebouwen, gebruik en beheer. Ten opzichte van de gemaakte ruimtelijke verkenningen waarin beide organisaties hun eigen plek in het gebied hebben betekent dit een forse koersverandering.

Hierover hebben in december 2015 en januari 2016 vervolggesprekken plaatsgevonden tussen de wethouder en betrokken schoolbestuurders. Op 21 januari is op initiatief van de wethouder door betrokken schoolbestuurders met de bestuurder en directie van De Hoven diepgaand verder gesproken over de meerwaarde en kansen die er liggen. Met De Hoven wordt de visie gedeeld dat er kansen zijn om door samenwerking, door “dubbel gebruik” van elkaars ruimten en door gezamenlijk beheer en exploitatie, een meerwaarde te realiseren die maatschappelijke toekomstwaarde in zich heeft. Daarboven wordt de visie gedeeld dat de “verbinding” die hier gerealiseerd kan worden tussen oud en jong een bijzondere kans vormt en maatschappelijk van grote waarde kan zijn. Deze meerwaarde is misschien nog wel belangrijker dan de praktische voordelen.

In onderstaand kader is een samenvatting opgenomen van deze meerwaarde zoals hierover op de bijeenkomst van 21 januari en in de stuurgroepbesprekingen van 3 en 24 februari 2016 is gesproken.

Geconstateerd is dat dit een uniek idee en mogelijkheid betreft. Uniek qua concept: er staat in Nederland nog geen zorg- en woonvorm die maximaal is geïntegreerd met een primair onderwijsvoorziening. Ook uniek omdat hier scholen samen gaan optrekken in één gebouw met gezamenlijke opvang en ondersteunende voorzieningen. Van 0-110 jaar onder één dak: deze combinatie van zorg en onderwijs op de wijze is nog niet eerder gedaan. Hiermee ontstaan onverwachte mogelijkheden voor kinderen en ouderen om elkaar te ontmoeten en te versterken. Het contact tussen deze ouderen en kinderen verloopt over het algemeen gemakkelijk. Voor kinderen zijn de gebreken die ontstaan in het mentaal functioneren van deze ouderen minder opvallend en geen sta-in-de-weg voor contact.

Ouderen kunnen samen met kinderen deelnemen aan buiten- en naschoolse activiteiten. Maar ook tijdens school kunnen kinderen en ouderen samenwerken. In de bibliotheek, in de tuin, bij sport en spel, in de kantine, bij voorstellingen en bij de zorg voor de kleinsten. En ook in het pedagogisch werk kan samenwerking worden gezocht: voorlezen, knutselen, rekenen, computerles enz.. Ouderen kunnen op verschillende niveaus participeren: zelf initiatief ontplooiën of meedoen of ook gewoon kijken. Voor ons gewoon, voor hen essentieel. Kinderen houden ouderen actief, ouderen houden kinderen betrokken.

Voor zowel de leerkrachten als het zorgpersoneel geldt dat de integratie een extra dimensie geeft aan het dagelijkse werk. Door gebruik te maken van elkaars wereld kunnen zowel leerkrachten en zorgpersoneel hun eigen wereld verrijken. Door de integratie ontstaat een heel bijzondere plek in het dorp. Een zone met rustige ruimten en activiteitenruimten, waar je kan wandelen, spelen, kijken en

ontmoeten. Dat komt praktisch ten goede aan het dorp. Maar doordat het zo uniek is, zal het straks ook een inspirerende werkplek bieden aan mensen met totaal verschillende beroepen, is het een kweekbodem voor tal van maatschappelijke activiteiten waaraan leerlingen en bewoners zich kunnen ophalen. En vooral: het is een ontmoetingshuis voor de Winsummers, een plek waar je vaker komt dan alleen om je kind te brengen of je vader of moeder te bezoeken, of je werk uit te voeren. Het is een plek voor de talenten van heel Winsum.

De stuurgroep spreekt unaniem uit dat zij de kansen voor samenwerking met De Hoven wil onderzoeken. In de stuurgroep van 24 februari is de in opdracht van het bestuur van De Hoven en het gemeentebestuur, door bureau KAW opgestelde, quick-scan over de mogelijke samenwerking besproken (zie bijlage 2). In deze quick-scan is aangegeven wat samen kan en waar de meerwaarde gevonden kan worden en zijn de consequenties geïnventariseerd.

De stuurgroep onderschrijft deze quick-scan en benadrukt de noodzaak om snelheid in dit proces te behouden en ondersteunt daartoe de door het college voorgestane aanpak.

Door de bestuurders van De Wierde en de Borgschool is aangegeven dat deze nieuwe ontwikkeling ook van invloed is op de voor betreffende scholen gemaakte keuzes. Beiden scholen willen graag op inhoud participeren in de samenwerking met De Hoven. De afstanden tussen de beide bestaande scholen en het Kind/zorgcentrum zijn kort en hoeven deze samenwerking niet in de weg te staan. De stuurgroep deelt deze mening en stelt vast dat deze samenwerking los staat van de huisvestingssituatie waarover beide scholen hebben uitgesproken niet mee te willen doen. Mocht de ontwikkeling van het Integraal Kindcentrum in combinatie met De Hoven aanleiding geven voor betreffende schoolbesturen om alsnog ook in huisvesting te willen aansluiten dan kunnen op dat moment de consequenties en mogelijkheden hiertoe verder onderzocht worden.

4. INTEGRAAL KINDCENTRUM

4.1. OMVANG

Een eerste doorkijk naar het te accommoderen programma in het Integraal Kindcentrum op basis van de prognoses uit het IHP laten op basis van een sommatie van betreffende drie scholen een leerlingpopulatie voor 2013 zien van 581 leerlingen, in 2013 aflopend met 168 leerlingen naar 413 leerlingen in 2031. De leerlingprognoses zijn tot en met oktober 2014 geactualiseerd. Deze nieuwste prognoses laten geen fundamentele wijzigingen zien die voor deze beleidsfase significant zijn.

In het op te stellen Ontwikkelingsplan zal het definitieve programma dat in het Integraal Kindcentrum geaccommodeerd wordt bepaald dienen te worden. Uitgangspunt vormt hierbij de inzet om in de startfase de gehele leerling-populatie in het Integraal Kindcentrum te kunnen huisvesten. Hierbij zal tevens nader bepaald dienen te worden hoe om te gaan met fluctuaties in de leerlingaantallen tussen de scholen. Uitgaande van de gesommeerde 581 leerlingen betekent dit op basis van kengetallen een omvang van het te bouwen Integraal Kindcentrum van; $581 \times 5,03 = 2.922 \text{ m}^2 + 3 \times 200 \text{ m}^2 = \text{circa } 3.500 \text{ m}^2$.

4.2. INVESTERINGEN

In het IHP is gerekend met een grondkostencomponent van € 1 mln. Gelet op de onzekerheid omtrent de uitwerking met De Hoven is over de locatiekosten op dit moment geen verdergaande uitspraak te doen.

Voor de normering van de bouwkosten voor de scholen vormt het vertrekpunt de normen die voor het bouwen van scholen gelden zoals die door de VNG zijn opgesteld en door de gemeente in de verordening zijn overgenomen. De VNG-norm 2016 werkt met een vaste voet per school voor de eerste 350 m² van € 659.775,47 en vervolgens € 1.129,06 per m² (bvo). Omdat de praktijk van scholenbouw laat zien dat deze budgetten meer dan 20-25% te laag zijn is in het IHP in de berekening voor het benodigde bouwbudget hierop geanticipeerd door te rekenen met gemiddeld €1850 per m². Op deze basis hiervan komen de bouwkosten voor 3500 m² op circa € 6.5 mln. In het IHP is gerekend met bouwkosten (exclusief gymzaal) van € 8.4 mln. Voor het nader bepalen van de benodigde investeringen zal een verdere uitwerking van het te realiseren programma plaatsvinden. Naast de definitieve bepaling van de omvang van de onderwijsvoorziening zal ook de benodigde capaciteit voor een gymvoorziening en overige (kind)voorzieningen in relatie tot het aantal toekomstige gebruikers dienen plaats te vinden.

5. ADVIES

De stuurgroep komt op basis van bovenstaande tot het volgende advies:

- Een Integraal Kindcentrum in Winsum te realiseren met als basis drie scholen voor primair onderwijs te weten Piramiden, Tiggeldobbe en De 9 Wieken
- Samenwerking met De Hoven wordt door de stuurgroep gezien als een bijzondere kans en zij wil die met beide handen oppakken door zowel te onderzoeken wat de samenwerking fysiek als onderwijskundig/maatschappelijk kan brengen

BIJLAGE1: QUICK SCAN BUREAU KAW